Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 14. (10.689). Львів, пятниця 22. січня 1926. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—1 год. передпол.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лєї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Д-р О. [illegible]

Перед семи роками.

День 22. січня 1919. в Київі.

Я мав щастя бути одним із делегатів, висланих у січні 1919 р. нашим урядом у Станиславові до Києва на Трудовий Конгрес. Одночасно мені доручено врочисто передати Директорії рішення Української Національної Ради, яка на своюму засіданні в Станиславові дня 3. січня 1919 р. проголосила зєднання Західно-Української Народньої Республики з Українською Народньою Республикою в одну, однопільну, суверенну Народню Республику. Число делегатів було коло 40, з цього більша половина селяне, очевидно самі найсвідоміші, які опісля в Київі своїми промовами — викликували справжні вияви подив.

Ми приїхали до Києва 18. січня над вечером. — Хоча поїзд спізнився більше як на дві години — і на дворі був сильний мороз, на залізниці зустріли нас численні делегації і почесна чета Січ. Стрільців. На вулицях вітали нас густі шпалери війська, а за ними юрба народа. — Серед окликів „славно" переїхали ми до Европейського Готелю, де приготовлено для нас кімнати.

На другий день брали ми участь у святочному похороні українських борців, що впали в бою з добровольцями під Києвом, яких тлінні останки спроваджено на цей день для похоронення їх у столиці, яку вони помогли здобути. — І знову маса народу на вулицях, шпалери пішого війська, кінноти, кулеметів, артилерії, усе зі синьожовтими відзнаками — тисячі-тисячі. Здавалось, шока сила вже нас не переможе, хоча вже від кількох днів чадходили від Сходу грізні вісти, що наближується червона армія. На другий та третій день відбувалися приготування й горячкові наради Директорії та Ради Міністрів в справі відкриття Трудового Конгресу, який, хоча і скликаний на підставі досить своєрідної виборчої ординації всеж таки мав бути першим українським передпарламентом. Директорія й Рада Міністрів вирішили одноґолосно, що всі ми, галицькі делеґати, стаємо членами Трудового Конгресу і як такі маємо брати в ньому участь. Опісля потвердив цю постанову також одноголосно і сам Конгрес так, що ми мали дійсно щастя бути, хоча тільки один тиждень членами першого загально-українського парляменту.

Тимчасом щодня надїздили до Києва з усіх сторін вибрані делеґати, яких начислено уже на 400. Конгрес вирішено відкрити дня 29. січня, а на 22. січня влаштувати торжественне свято прилюдного проголошення злуки Наддністрянської України з Наддніпрянською. Кожний з нас, кому довелось бути цього дня у Київі, не забуде його до смерти та уважатиме цю хвилину одною з найгарніщих, найвищих найсвітліших, які пережив у свойому житті. Цеж перед нашими очима відігрався історичний момент незвичайної ваги: українські землі, що від багато соток літ були розділені, зєдинилися в одно. На наших очах здійснилося те, про що недавно ще хіба тільки можна було мріяти в найсміливіших думках.

А день був від самого ранку справді зимовий і напричуд гарний. повітря морозне, але ясне і спокійне; ціле місто покрите чистим, білим покривалом снігу, на Софійській площі, на якій відбувалось свято, дерева покриті інеєм, блищали до сонця, немов обвішані тисячними брилянтами, а сам Софійський собор виглядав на цьому білому тлі як у казці.

У мене полишились ріжні київські газети з цього дня з описами свята, а саме українська „Трибуна" російська „Наш путь" та польський „Дзєннік кійовскі". Усі вони описують докладно цю велику, історичну подію. Бажаючи вірно подати хід тієї події, наведу дословно її опис якраз за польським „Dziennik-ом kijowsk-им" з 24. січня 1919.

„Дня 22. січня в роковини оголошення четвертого Універсалу Української Народньої Республики, яким проголошено незалежність України, на Софійській площі відбулося друге національне свято — проголошення приєднання Західної Української Народньої Республики до Великої Східної України. Морозний день. Дерева покриті інеєм. Від рана місто прибрало врочистий вигляд. Будинки прикрашено національними прапорами і транспарентами. З бальконів звисають дивани й килими з яскравими українськими взорами. Особливо гарно прибрано дома на Софійській площі і сумежних улицях; серед будинків вирізняється дім, де міститься центральний телеграф, та будинок київської земської управи. На бальконах тих будинків виставлено портрети й погруддя Шевченка, прибрані національними стягами й прапорами. Тріюмфальний лук при вході з Володимирської вулиці на Софійську площу прибрано гербами України і Галичини. На самій площі на стовпах видніли герби українських губерній і плякати.

З 11-ти год. рано на площу почали прибувати: музика, відділи української піхоти, артилерії, відділи скорострілів, які уставлялися шпалерами зі всіх чотирьох боків площі. Потім почали збиратися ве

учнів шоковаду з пирогами, а на третій день С. вг (9-го) велику вечірку, з комедією, на якій було багато гостей, своїх і Чехів. Заходами проф. Сімовича та його дружини виставлено оперу М. Лисенка „Коза Дереза“, яку відіграли учні. З великим замилуванням дивилися гості на молодих виконавців, що під гарною режисурою проф. Сімовича показали себе вже справжніми артистами. Особливо визначилися грою п-а Кушнір (коза), п-а Іваненко (лисичка), п. Шіманівська (рак), та хлопчики Негелько (вовк), Степюренко (ведмідь) та Марунєк (заєць). Опера дуже заінтересувала ческе громадянство і присутній на виставі режісер державної ческої опери зараже попросив партитуру, щоб поставити „Козу Дерезу“ в ческому перекладі в оперній театрі. Далі відбувся концертовий відділ — спів козаток хором гимназії під проводом п. Шиховської, гра на кобзі й деклямація. Велике вражіння зробило на ческу публику, в числі якої було багато дітей та поважних діячів і представників уряду, гарне привітання гостей — Чехів у ческій мові учня V. кл. В. Макарецка та гарне відчитання ческих віршів учнем І. кл. М. Шпоновським. Чехи просто дивувались, що українські діти так добре володіють ческою мовою. Гарна була гра учнів на бандурах під проводом п. Могили та гра на фортепіяні українських колядок д-ра Ніжанковського, гарно відчитали по українськи: привітання до гостей уч. Левицький та вірші малесенький уч. І-ої кл. М. Злопок. Напоконці виконали український козацький танець учениці Воронкевич і Яцькова та учні Конюшевський та Сікорський в українському убранні. Вечірка закінчилась роздачею коштовних подарунків учням та сердечною бесідою між собою ческих і українських гостей.

А. Біленко.

З великого Станиславова.

Перед т. зв. „селянським конґресом“. — Українці в міській раді.

Станиславів, 16. січня 1926.

Цілий Станиславів і його близька й дальша околиця переповнені аґентами „Селянського Прапора“ й аґітаторами Даниловичівсько-Стовпюківського „селянського конгресу“. Видно їх на кожному кроці, виступають самопевно, розбиваються по всіх усюдах. Помагає їм ревно поліція й війти, як доходять до нас слухи з усіх сторін. Звичайно буває так, що війти (ті „наказні“) скликують кількох своїх заушників, які маркують „громадську раду“. Така „громадська рада“ вибирає делегатів на „конгрес“. Тому, що залізничий білет до Станиславова, а також прохарчування і нічліг обіцяють учасникам майже безплатно, не брак охочих проїхатися, наїстися й напитися, а до того подивитися на „новину“. Але загально люде знають добре, що то за „селянський конгрес“ і чому то поліція і війти так пильно заходяться, намовляють, аґітують і обіцяють покрити кошти дороги й харчів всім його учасникам. Не поможуть багато штабові Даниловича й ті десятки підписів під відозвою організаційного комітету, що взиває всі громади вислати делеґатів на „конституанту Українців у Польщі“. Бо хтож ті люди, що хочуть бути представниками українського народу по цей бік ризької лінії? Крім кількох пройдисвітів, людей з темним минулим, які є в кожній, навіть найздоровшій суспільности, видніють там іще прізвища численних, нікому невідомих селян, а позатим є там підписаних трьох священиків (!), один учитель, один „кандидат богослов'я“ і пару инших типів у роді „редактора“ Стовпюка, що не орють, не сіють, а хочуть збирати плоди via цей „селянський конгрес“. Инша річ, чи всі ті підписи правдиві, бо щодо деяких осіб не хочеться вірити, щоб вони попали добровільно в цей „совіт нечестивих“. Це покажеться щойно згодом. На всякий спосіб компанії, що зібралася довкола старого, здитинілого Даниловича, а ще більше тої ролі, яку він взявся конче відіграти на старости літ, не можна йому позавидувати.

Читачі „Діла“ вже знають, що до нової міської ради великого Станиславова призначено 5, згл. 4 Українців (бо один з 5 гр.-католиків є більше перевертнем, як Українцем) на всіх 45 радних. По справедливости Українці повинніб мати принайменше 12 своїх заступників, та як всюди, так і тут треба було конче виказати польський характер і польську більшість неспольського міста, тому іменовано ледви 4 наших людей, до того без порозуміння з українськими політичними організаціями. Це й висказав на установчім засіданні нової ради з дня 11. ц. м. представник українських радних, д-р Юлій Олесницький. На згаданому засіданні явилося 42 радних (3 оправдало свою відсутність). Після привітної промови управителя тимчасового заряду міста, п. Хованця, що окремо витав тих членів ради, що походять з прилучених Княгинина, забрав слово адв. Ю. Олесницький і заявив, що до громадської ради ввійшло рішуче замало Українців в порівнанню до численности українського населення міста. Так само покривджено Українців при іменуванні асесорів, бо на 10 асесорів не вибрано ні одного Українця. Хоч усе те сталося без найменшого порозуміння з Українцями, бесідник зложив заяву, що українські радні мандати приймають і будуть працювати щиро й віддано для добра міста. На це відповів п. Хованець, що українську заяву приймає до відома, але зазначує, що урядовою мовою ради є мова польська. (Німком, як у славетнім львівським магістраті! — прим. склад ч.). Після того вибрано 7 комісій і полагоджено кілька біжучих справ, на чому засідання покінчилося.

С.

НОВИНКИ.

— З союза Українських Журналістів і Письменників у Празі. Повідомляють нас, що в четвер, дня 21. ц. м., в годині 6 веч. виголосить у великій салі „Студентського Дому“ в Празі п. Петро Карманський виклад про життя і відносини серед української еміґрації в Бразилії.

— Катастрофи. У Берліні внаслідок вибуху бензини в кітлі фабрики мила завалився 4-поверховий дім: кільканадцять жертв, убиті та ранені. — У Варшаві, в амуніційних варштатах вибух ґранат і вбив 4 робітниці.

— Львівська сценка з „Нуждарів“ Віктора Гюґо. Поліція впала на слід небезпечних вломників, що в минулім році обікрали кілька крамниць, підкопавшись під них. Останнім їх ділом була розбита каса VIII-ої ґімназії, при вул. Чарнецького. Проводирем цих „касовиків“ є Іван Швец. Коли аґенти ввійшли гранці до його хати при вул. Піярів 25, найшли вбрання, на якому були сліди подорожі по каналах. Швец признався до останнього вчинку, а згодом і до инших, виявивши своїх спільників: Филиповського та Соху. Ці також висповідались зі своїх гріхів і вказали місце, де зберігли добичу та свої мистецькі причандали: на т. зв. Цетнерівській горі, біля Личаківського парку. Крім грошей найдено там дорогоцінний предмет „розбійника“ себто ключ зроблений з найкращої сталі, який перерізує бляху мов папір, сверди, корби, двигарі, то що. Арештовані вломники хотять мабуть зворушити людські серця оповіданням про свою важку працю, а може викликати пошану для своєї професії. Цілими тижнями блукали вони ночами по каналах, під вулицями міста, заки найшли підземельний коридор під крамницю, яку хотіли ограбити. Боротьба зі смородом каналових відходів, баговинням та щурами домагалась великої енергії та сміливости. Трапилось раз, що згадані вломники надибали у каналових проходах кілька инших людей, а не знаючи, що це суперники по фаху, почали стріляниу для своєї оборони. Швец і товариші признались до грабіжі годинникара Бактроґа, складу шкір Бекермана, ювеліра Рапса і инших крамниць. У звязку з ограбленням Рапса арештували куховара „Брістолю“ Романа Карпяка, що мабуть знав про плян грабунку.

— Два паничі з Кракова. Арештували двох елеґантних паничів з чотирома прізвищами: Носсіг-Невс і Ауербах-Горовіц, які втікли з Кракова, з чужими 600 долярами, щоби їх краще виміняти у Львові. Мали вони при собі документи абсольвента експортової Академії у Відні і абсольвента лінгвістичної (?) Академії в Парижі, одначе не виявили на поліції досить торговельного хисту ні красномовства, щоби доказати, що їх гроші, подорож та папері є впорядку.

— Жаль за цісарем. „Газета Поранна“ поміщує допис від власного кореспондента... з Варшави, в якому сповідає веселу історію про памятник для Франца Иосифа I., вибудований буцім-то в... громадянами... Заболотова. Два варшавські урядовці, що попали туди, здали справоздання про цей політичний скандал урядові і снятинський староста з наказу станиславівського воєводи видав наказ памятник до 10 днів розібрати. Все населення захвилювалось. Оснували окремий комітет, що мав виконати цей наказ. Нарешті рішили влаштувати для памятника святочний похорон. У похороні взяло участь усе місто: промовляли, співали, складали вінки, жалуючи за святою добою покійного цісаря. Вся історія здається вигадана, невідомо чи не варшавським гумористом, для характеристики „місцевих“ настроїв!

— Сучасний Пан Тадей і Теліменя. Якась львівська дама з великою фантазією, хоча замужна і мати дітей, пані Бернатовичева злакомилась на великі гроші підстаркуватого 5.-літнього парубка п. Тадея Малецького, що мав великі гроші, легко еротичну манію, а не мав усіх клепок. Ця пані при помочі якогось посередника з „Кавярні Віденської“ представилась панові Тадеєві як багата дідичка з Одеси, посвоячена з польським львівським архиепископом і російським царем, розвелась зі своїм чоловіком перейшовши на кальвінізм, намовила п. Тадея змінити віру, вивезла його до Вильна, де взяла з ним у гостинниці шлюб, дарувала йому золотий годинник, як доказ любови, каже переписати весь маєток на себе, а врешті визвить цілими тижнями в кімнаті. На осолоду виїжджає пані Б. сама до Парижа, пропуґує гроші, продає маєно пана Тадея на ріжні витребеньки і залазить у довги. Один львівський нотар при підписуванню генерального уповноваження всім на ім'я Малецького — орієнтується, що не в порядку і справа переходить до суду. Пані Бернатовичева відповідатиме там за біґамію, ошуканство та шантаж.

— Страйк турецьких телефоністок. Константинопільський телефонічний уряд існує недавно, а вже дві неділі тому до страйку заінт... у ньому жінках. Телефонічна концесія є в руках якоїсь англійської фірми, яка платить дуже мало своїм урядовцям: не повних 10 лір місячно. Телефоністки домагаються підвисшення платні і вже страйкують два тижні. Публична опінія є на їх боці.

— Остання льондонська мода. Льондонські дами, горді на те, що ввели в моду довгий черевик покритий футром, хотять придумати ще щось нового. Останньою їх модою є поява тісь у ресторанах і инших „закритих“ місцях без капелюхів. У всіх цих льокалях є влаштовані спеціяльні гардероби, де дами, заки ввійдуть на салю, причепурюють своє волосся.

— Княжа професія. Часописи з Будапешту подають вістку, що там живе братова султана Абдул Гаміда, розведена кілька тижнів тому з князем Абдель Кадиром. Вона лишилась без ніяких засобів до життя і жила спершу при одній мадярській родині, а тепер отвиває при підмозі знайомих „косметичний сальон“, який називається „княжим“.

— З кіна. У кіні „Коперник“ почали висвітлювати сензаційну еротичну драму в 10 діях п. н. „Коли жінка зраджує“ (Смертельний цілунок). У головній ролі: Марселя Альбані, в инших: Кайзер Тіц, Альфред Акель, Гертруда, Вельке, Ернест Гофман.

Концерти Любки Колесси установлено на 10. і 12. лютого ц. р. в салі „Народнього Дому“. Продажа білетів розпічнеться дня 1. лютого ц. р. в книгарні ім. Шевченка (Ринок 10) а перед тим днем можна замовляти білети з провінції (листовно) в канцелярії Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові (Шашкевича 5). 1117 1—1

Всячина.

Найдорожча марка у світі, це марка Британської Ґвіяни з 1859 р. (Брит. Ґвіяна разом з Голяндською і французькою лежить на північному побережі Полудневої Америки. Ці три країни одинокі з цілої Полудн. Америки належать до европейських держав). Згадану марку мав у своїм посіданні один купець, та не знаючи її ціни (що дурному по розумі?), продав її за одного доляра — і був вдоволений. А недавно при випродажі славної колекції гр. Феррарі французьким правительством, яке поклало на неї свою руку титулом своїх репараційних претенсій до Німеччини (Феррарі був німецьким громадянином, а війна заскочила його разом з його цінними марочними зборами в Парижі), продано марку Брит. Ґвіяни з 1859 р. за суму, яка відповідає 300.000 п. зол. — Наш брат, діставши таку суму до своїх рук, жив би безжурно і спав би ціле життя, та в даному випадку даремне йому шукати за другою маркою Брит. Ґвіяни, бо згадана в горі є одинокам істнуючим примірником у цілому світі.

Стрижене жіноче волосся. Т. зв. „бубікопер“, який чекає на свій український термін є, здається, найбільше поширений в Англії, де ідеалом жіночости був віддавна тип мущини. Голова жіночої фризієрської організації в Льондоні впевняє, що в Англії є тепер щонайменше сім мільйонів жінок з коротким волоссям. Ця нова мода є дуже на руку стрижіям, як доказує факт, що в минулім році вони заробили в Англії 2.000 фунтів більше. Тому, що стрижене волосся домагається від жінок частіщої фризієрської опіки, жінки робітничої кляси в Англії, воліють лишатись при довгім.

Трагічна подружа Карл'ова. Американські часописи подають дуже широкі подробиці про гарну 30-літню жінку Еву Честер, яка вийшла тепер пятий раз замуж. Всі її дотеперішні мужі були злочинцями. Найцікавіще в її життєвої історії це те, що таку долю приповіла їй якась ворожка, ще коли вона була інститутккою в одним місті у Каліфорнії. Слова ворожки були: „Доля буде тебе переслідувати. Ти вийдеш замуж за вбийників і випеш чашу відрази аж до дна. Бачу тебе, як стаєш перед вівтарем з одним, другим, третім, четвертим... чоловіком, на яких чолі є тавро Каїна, а твій п'ятий муж буде...“ Після цих слів, перелякана дівчина втікла. Цей пятий муж пані Честер є купцем і вона впевняє, що покищо є з ним щаслива.

За гріб Пуччініого. Три італійські міністри суперечаються, де має спочити великий композитор: Люкко, місто, де він народився, Торре дель Ляго, де Пуччіні довго жив і працював і Віяреджіо, де жив в останніх роках і яке дуже любив. Родина заявилась за цим останнім місцем. Гробовець не стане в саді вілі, як бажав композитор, бо там нема місця на великий памятник. Його робітня залишиться як музей, нетикана, з усіми предметами та паперами і буде прикрашена ріжними артистами.

Відрізані від світа. Радянський кріголам „Ворогський“ виїхавши на північ у напрямку Берингового пролива, віднайшов на острові між ледами 15 російських рибалок, що виїхали були в 1915 р. і не мали ніяких вісток про зовнішній світ. Всіх їх 30; 15 згинуло. Вони жили як Ескимоси, будуючи собі хижі з снігу, займаючись рибальством, ловами на морських птах, тюленів і моржів. Не знали вони, чи за той час пройшли які зміни в Росії, чи скінчилась революція... Внаслідок революційних подій радянська влада втратила всякі географічні дані про згаданий острів і щойно тепер числила туди експедицію для ловлі котиків морських.

Переможець рулетки. Цими днями помер на льондонськім передмістю Артур Уіліям Де Курсі Бовер, який багато літ тому чудував світ якоюсь своєрідною математичною системою „як ґрати“. З уродження математик, Бовер, виїхав до Монте Карльо, щоби там перевірити свою систему і справді на протязі трьох днів виграв 200.000 фунтів, „розбивши“ всі банки. Від цього часу він ніколи більше не вернувся до рулетки і не дав себе намовити до друку своєї математичної тайни. Кружляла чутка, що він одержував досмертну пенсію від касина з Монте Карльо. А проте в останніх роках він жив дуже скромно, протративши свою грошву в ріжних спекуляціях.

Лагідна зима. Деяка змінність температури цьогорічної зими каже метеорольогам згадувати ті роки, які найбільше бентежили дотеперішніх дослідників. Записки про лагідну зиму, яка є найкраще записана в людській памяти, йдуть у зад аж до шестого століття. В році 582 р. квітла деревина. Дуже теплий був рік 1172, а в 1287 у південній Німеччині все квітло. Це саме повторилось два роки пізніше: Різдво подобало на травень. В 1 02 р. тільки два зимові дні були зимні. Щодно в XV. в. повторилось це тепло пять разів. Від цього часу кожне століття має кілька теплих зим. У XIX. в. були такими роки 1806 і 1811.

ОПОВІСТКИ.

Український Театр Союза Артистів, саля Муз. Т-ва ім. Лисенка:

четвер 21.I. год. 7·30 веч. премєра: „Тайфун“ драма на 4 дії Ленґєля з участю пп. С. Федорцевої і А. Левицької.

субота 23.I. год. 7·30 веч. другий раз „Тайфун“.

неділя 24.I. год. 3. попол. вистава для шкільної молоді „Вифлеємська Ніч“.

неділя 24.I. год. 7·30 веч. „Барон Кримель“, оперетта на 3 дії Колло. 1120 1-1

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру під дир. О. Міткевича.

Рава руська.

22.I. „Ревізор“.

23.I. „Сатана“.

24.I. „Ой не ходи Грицю“. 20—?

Готується до постановки „Затоплений дзвін“, Гауптмана, „Дядя Ваня“ Чехова.

Український Наддніпрянський Театр під диренцією Н. Бойка.

Отинія, саля „Самопоміч“.

23.I. „Дибук“.

24.I. „Воскресеніє“. 1105 3—?

Дрібні оголошення.

ЕМІҐРАНТКА глядає місця заряду дому або господині. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Еміґрантка“. 1121 1—1

АРТИСТ Українського Театру Бенґа зарлить викупити вексель в Земельнім Банку підписаний мною. М. Т. 1118 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10

вости не є нсою приватною заявою, але її заложено за відомістю львівської університетської комісії. Комісія вважала, що в той спосіб уможливить чинну політичну співучасть (?..) емігрантам, професорам Колессі й Дністрянському з Праги і створить з дорових підклад (?!) для державного університету з українською викладовою мовою".

Отже, як бачимо з цього „дипльоматичного пояснення", то агент мін. Грабського бере відповідальність вже лише за свою понадрічну агентську діяльність, а „резиґнує" з відповідальности за „політичні" моменти того листа. Не лише „резиґнує", а з питомою собі „відвагою" спихає їх на львівську комісію. На основі достовірних інформацій зазначуємо, що все те є вручним, а при тому нахабним милом очей. Р. Стоцький предложив свого листа мін. Грабському (не без інспірації цього останнього) без відома львівських учених і post festum повідомив про цей свій „дипльоматичний" крок львівську комісію. Коли ж його повідомлено, що той лист не має цілого спільного зі справою університету, що його власний вексель та що університетська комісія не вдасться в ніякі „політичні" моменти, він повідомив, що листа від Грабського назад. Але небавом явився у Львові з „радісною" вісткою, що Грабський не хоче віддати листа, і зовсім природно — додамо — бож Грабському не йшло про університет, тільки про лист. Мозляв — можна його тільки „поправити" в маркантних місцях і зашлях, що в тому листі „не подобається" львівським ученим. Комісія не вдавалася в дискусію на тему „подобань" чи „неподобань", а тільки деякі її члени приватно вказували на „груба" місця „дипльоматичного" листа. Отже не за відомом, але без відома львівської комісії зложив д-р Стоцький свій лист, а тепер по наказу згори хотів би перекинути відповідальність за його „політичні" моменти на львівських учених.

Але це повинно бути наукою для наших учених, щоби не вдавалися в ніякі історії з подібним типом, який й шановних людей може трутити в калабаню.

Радянська Україна.

Гетьманський заговір?

Перед кількома днями подали ми короткі інформації про арештування на Україні. Нині доповняємо їх деякими новими подробицями, що їх приніс „Руль". Арештування почалися з того, що в Могилеві Подільському притримала прикордонна варта групу, зложену з 5-ти людей, які намагались перейти через Дністер до Румунії. В тій групі був полковник Сахно-Устимович і б. офіцери Гриценко, Любченко, Шабловський і Петровський. Заразже після їх арештування приїхав до Могилева заступник начальника Всеукраїнського Державного Політичного Управління Хормов із кількома співробітниками. У полковника Сахна-Устимовича найшли при ревізії компромітуючі документи і матеріяли, що спричинили відкриття цілого ряду конспіративних, гетьманських (а не як ми інформували за радянською пресою російських врангелівських) організацій на Україні.

У звязку з тим арештували в Могилеві понад двісті людей. Кількох з арештованих мали розстріляти в Могилеві. Арештованих помістили не в т. зв. арештному домі, але в тюрмі для кримінальних і уголовних вязнів. Для береження тюрми спровадили військо з Проскурова. В пограничних селах над Дністром мали арештувати багато селян і учителів. Між арештованими було кількох Румунів і Поляків. В домі міліції відкрито склад зброї, про яку міліція не знала. Після арешту, взяв начальник міліції щез. Багато міліціонерів арештовано також, а він міліції занав відділ ДПУ. в Харкова.

По кількох днях понад 100 арештованих вивезли до Харкова. Полковника Сахно-Устимовича і двох офіцерів його групи розстріляли. На основі списку, найденого в Устимовича арештували 35 осіб у Камянці Подільському. Всі арештовані мали належати до гетьманського організації. Між арештованими є і бувший губерніяльний комісар Поділля з часів Центральної Ради і Директорії Степура. В Камянці-Подільській залові арештували кілька офіцерів, а між ними і бувшого старшину гетьманського особистого конвою Колдубова. По кількох днях арештування в Камянці поновилися і тоді арештовано понад 350 людей. Наслідком масових розстрілів у місті повстала паніка. Командант міста видав наказ, яким заборонено населенню появлятися на вулицях між 8 год. веч. а 7 год. ранку.

По місті кружляли вістки, що на території Камянеччини арештували цілий відділ партизан. Масові арешти відбулись і в Житомирі, де між арештованими дуже багато учителів.

В Києві одночасно арештували 19 людей, що належали, як пише „Руль", до російської монархічної організації. Усіх їх замкнули в тюрму.

Музей Революції.

В березні 1925 р. повстав у Харкові Музей Революції. Роботи музею за час істнування увінчалися такими успіхами: число ілюстрованих експонатів з 3.289 штук, що були до створення музею, зросли до 8.325, число друкованих матеріялів з 3.755 до 6.500. Музей має 5 відділів, а вся його праця зводилася до підготовки ювилейної виставки з нагоди роковин революції в 1905 р. Заінтересування музеєм велике, що видно найкраще з слідуючих цифр: музей відвідувало щомісячно пересічно по 2.653 людей. В часі виставки музей відвідували на протязі 17 днів по 10 тисяч людей. („Вісти" 13. І. 1926).

З польських справ.

Про фінансову ситуацію і плани уряду приготовляє експозе мін. скарбу Здзеховський.

Ревізію в банках: „Рольнім" і „Краєвого Господарства" порішила перевести Рада міністрів.

Плати урядовців при органах самоврядування хоче мін. внутр. справ зрівняти з платнями держав. урядовців.

Великі зловживання в міністерстві військових справ стверджує посол Міхальський, наводячи на буджетовій комісії факти купна тих самих харчів для армії кілька разів, по незвичайно високих цінах і перепродажі їх військовими.

Франц. амбасадором призначений у Варшаві бувш. директор політичних справ у м-стві закорд. справ Ярош.

Мін. Морачевський надалі погрожує своєю димісією. Польський клюб ППС. буде розглядати цю справу у найблищому тижні.

По широкому світі.

Захитане становище франц. уряду поправляється. Поодинокі члени фінансової комісії схиляються на бік Бріяна та Думера.

Німецький кабінет надалі в стані кризи. Засідання парляменту вирішить його долю.

Зменшення окупаційної армії в Надрейнщині домагається Німеччина, устами свого амбасадора в Льондоні. Державний підсекретар Англії відповів, що означена цифра 75.000 жовнірів відповідає рішенню Ради Амбасадорів. Німецький амбасадор у Парижі не мав ще змоги бачитися у цій справі з мін. зак. справ Бріяном.

У Румунії симпатії війська є на стороні архиких. Карла, бувш. наслідника престола. Уряд Братіяну в клозоті.

Швайцарсько - радянське непорозуміння, загостренє відмовою СРСР. брати участь у конференції для розброєння на швайцарській території, було предметом нарад швайцарської Союзної ради. Ця рада рішила, що арґумент радянського уряду щодо звільнення у Швейцарії вбивника Воровського, є без підстави з огляду на величезні шкоди швайцарським громадян і шв. посольства у Петрограді підчас большевицької революції, за що Швайцарія не одержала ніякого відшкодування.

Анґлія невдоволена акцією Італії з метою експансії у Малій Азії. Італійська воздушна фльота нині тричі більша від англійської.

Греція має намір увійти в тісне порозуміння з Англією, на випадок акції Туреччини щодо Моссуля, приналежного до Англії. Таке порозуміння мало би зменшити постійну загрозу балканської війни.

Політичні новини.

Кріза польсь. уряду?

В кулуарах польського сойму кружляють чутки на тему непорозумінь між соціяліст. міністрами і мін. скарбу. Мін. Здзеховський уложив буджет на дальші три квартали по схемі будж. провізорії І. кв., котрий м. н. редукує платні урядників. Один соц. мін. заявив, що або мін. Здзеховський закине свою програму або уступить зі свого становища.

Позичка за тютюн. монополь.

З кінцем тижня скінчаться праці представників Бенкерс Треста, які розсліджують організацію і приходи тютюневого монополю. Потім делегати зачнуть переговори з польським урядом про умовини аренди тютюну й позички. Після порозуміння з урядом делегати предложать звіт дир. „Табако Кемпені" а польський уряд вишле спеціяльного делегата до Ню Йорку для заключення договору.

Уряд Лютера.

Гінденбург заявив представникам партій, що з огляду на довготривалу кризу й її небажані наслідки для цілого краю, вважає конечним утворення уряду як найскорше. Тому просив канцлера Лютера уложити лісту і представити її негайно парл. провідникам. У висліді цієї заяви, фракції скликали надзв. засідання. Канц. Лютер представив їм таку лісту: канц. Лютер, загр. сп. Штреземан, публ. господарка д-р Курціюс (нар.), внутр. сп. д-р Кнольц (демокр.), фінанси д-р Райнгольд (демокр.), мін. праці д-р Бравнс (центр), справедливість д-р Маркс (центр), військо д-р Геслер, почта Штінгль (бав. нар.), комунікація Крене (нар.), теку хліборобства обняв тимчасово канцлер. Лісту крім демократів фракції приняли. Демократи осудили таке творення уряду, але згодили ся взяти в ньому участь. Після цієї ухвали демократів, канцлер знову явився у президента держави, котрий апробував предложену лісту. Заяви нового уряду сподіються 21. І.

Перед димісією Думера.

Мін. Думер не згодився на нове предложення санаційних пропозицій парл. комісії, що займається цими справами. Тому димісія Думера неминуча. Сумнівне, чи Бріян дальше схоче солідаризуватися з теперішнім мін. скарбу. Прихильники Бріяна за всяку ціну не хочуть допустити до кризи.

Військ. орґанізація в сх. Прусії.

Зі Сх. Прусії приходять вістки про енерг. акцію військових організацій. Організації заосмотрені в зброю й муніцію. Останніми часами повстала орг. „Гренцшуц Ост", на чолі з пор. Росбахом.

Архик. Альбрехт хидає Мадярщину.

Б. мадярський премієр Фрідріх заявив редакторови „Нап-а", що справу фальшування франк. уважає, але приготованою пробою держ. перевороту з боку арх. Альбрехта Арх. Альбрехт із матірю Ізабелею виїде небаром з Мадярщини.

Швайцарія не хоче визнати СРСР.

„Журналь де Женев" пишучи про радянсько - швайцарські взаємини, зазначує, що Швайцарія відноситься відмовно до якогонебудь визнання СРСР.

Італ. опозиція вертається до парляменту.

Два посли партії Пополярі, Гронті і Льонджіноте уступили з президії партії, бо деякі члени проти ухвали партії рішили брати участь у засіданнях парляменту. Фашист. преса повідомляє, що на четверговому засіданні парляменту явиться щонайменше 5 пополярів, котрі приїняли умовини Мусоліні.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 7·30 — 7·52 канад. дол. 7·30 — 7·32, чеські кор. 0·23·00 — 0·25,00 леї 0·3·50 — 0·3·60, франки фр. 0·29·00 — 0·27·50, фр. швайц. 1·45—1·50, англ. фунти 34·00 — 34·50.

Золото. 20 кор. 29·00 —29·50, 20 франк. 27·00—27·50; 20 марк. 33·00—33·50; 10 руб. 37·50—38·00.

З української ґімназії в Празі.

Різдвяні свята в ґімназії.

Прага, 15. січня 1926.

Перші Різдвяні Свята дуже добре відзначилися в житті української ґімназії. Батьківська рада й дирекція ґімназії зробили все можливе, щоб дати учням найбільше приємности та викликати ту радість, з якою проводять свята українські діти на своїй рідній землі. За допомогою деяких щирих громадян улаштовано на Святий Вечір, 6-го ц. м., кутю для учнів, в якій взяли участь також їх батьки та вчителі. Гарно обставлена вечеря, що повалася милозвучними українськими колядками, обєднала всіх присутніх у дружню родину і той прегарний настрій, який там панував, назавжди лишиться в памяти тих, що були на вечері. Дійсно не було тоді „ні елліна, ні юдея", — люде ріжних переконань одноудушно висловлювали і радість з приводу Свята, і журбу з приводу того, що нема ще вільної України.

Присутні радо витали гостя з далекої країни — Бразилії, п. Карманського, який передав привіт від тамошніх земляків. За вечерою промовили: голова батьківської ради п. А. Макаренко, директор ґімназії проф. М. Ярема, пп. Григоріїв, Карманський та представник учнів п. Зарицький. Зі зворушаючою чутливістю дякували гості батькові вечері А. Макаренкові та матері Г. Григоріївій. Піснею „Не пора" та чеським гимном закінчилася вечеря, на якій були присутні також представники чеського Сокола.

На перший день Свят влаштовано для

... юрби народу, які перед початком свята заповнили площу і сумежні вулиці. Багато людей повилазило на дерева, щоби в той спосіб краще бачити свято. Почали зявлятися ріжні делегації й учні шкіл з учителями. Приглачуванням місць для делегацій й цілою церемонією керував артист М. Садовський. Небавом перед військами потвориллися шпаліри учнів, що прибули на площу з національними прапорами й плакатами. З делегацій, що брали участь в святі, перші прибули залізничники з великим національним стягом, на якім були виписані слова: „Слава українським героям!“ Опісля почали зявлятися делегації від поодиноких міністерств і инших установ та процесії з усіх київських церков.

Духовенство з усіх церков зібралося в Софійськім соборі, де в тому часі відбувалося богослуження, яке відправляв черкаський єпископ Назарій враз з соборним духовенством. На площі ставало щораз то тісніше. В 12-тій год. біля колюмнади напроти Софійського собору стають: члени трудового конгресу з тимчасовою президією на чолі, делегація з Галичини й Буковини, старшини українських галицьких полків, що находяться в Києві, та члени Українського Національного Союза. Біля місць, призначених для членів Директорії, займають свої місця члени Ради міністрів з головою Ради міністрів Чеховським на чолі. Тут стають теж представники дипльоматичного тіла. По 12-тій год. з Софійського собору виходить духовенство з хоругвами і займає місце довкола виставленого там вівтаря. На чолі церковних процесій були: катеринославський архієпископ Агапіт і епископи: минський — Юрій, винницький — Амвросій, черкаський — Назарій, київський Василь і уманський — Дмитро. Підчас того здалека чути оклики „слава“ в честь Директорії, що самоходами підїзджала до площі. Оклики „слава“ змагаються і небавом члени Директорії з головою Винниченком на чолі займають свої місця. Військова орхестра грає національний гимн. Знову чути оклики „слава“. Площу заля гає тишина. Зближається найбільш святочна хвиля обходу. Ставши лицем до членів Директорії, голова галицької делегації пос. Цегельський оголошує отсю грамоту Української Національної Ради про зєдинення Західної Української Народньої Республики з Великою Східною Україною“.

Тут наступає відчитання грамоти Української Нац. Ради й універсалу Директорії, які то документи були вже в „Ділі“ друковані.

„Після відчитання універсалу член Директорії Швець доручує його Цегельському при окликах народу і грі дзвонів. Щоби грамоту й універсал почув весь народ, що зібрався на площі, з трибун, уставлених на всіх чотирьох рогах площі, відчитують їх спеціяльні окличники. З ріжних кінців площі, в міру покінчення окличниками читання тих державних актів, розлягаються голосні оклики „слава“, орхестра грає національний гимн. Після скінченого читання численне духовенство з арх. Агапітом на чолі править молебень за Директорію, щастя українського народу і війська та за спокій душі тих, що поляглн в боротьбі за волю рідного краю.

Підчас богослуження апостола й евангеліє відчитано в українській мові. Після богослуження арх. Агапіт звернувся в українській мові до членів Директорії і до всіх присутніх на святі з привітною промовою, в якій заявив, що з радістю вітає членів Директорії і діячів Української Народньої Республики. Вороги України всіма способами гнобили і намагалися здавити національні почування в синах України, але це їм не вдалося. Найкращі сини України увільнили її й український народ з одвічної неволі. І якраз сьогодня обходимо нове свято зєдинення двох частин України, а я молюся і благаю Господа, щоби зі зєдиненням обох частин України Господь зіслав на нас єдність духа. Свою промову закінчив він окликом „слава“ вільному українському народові і його політичним діячам.

Опісля республиканські війська і делегації, що брали участь в святі, зі співом національних пісень і при звуках орхестри, вулицею Володимирською рушили до Міського Театру, де мало відбутися відкриття Трудового Конгресу. Біля театру зібралася велика юрба, до якої з привітною промовою звернувся з балькону театру член Труд. Конгресу Степаненко, заявляючи, що нове свято України — відкриття Труд. Конгресу відбудеться слідуючого дня.

Голова Директорії Винниченко і Гол. Отаман Петлюра задержалися біля будинку губерніяльного земства, опісля увійшли до середини і явилися на бальконі, при чому народ повитав їх оплесками. Після привітання Голова Директорії Винниченко промовив:

„Громадяне, сьогодня день великого національного свята, свято зєдинення частин розірваних нашими ворогами. Стійте в обороні своєї республики перед ворогами! Слава їй!“

Слова Винниченка привітано окликами „слава“. Опісля Гол. Отаман Петлюра сказав:

„Громадяне, тільки тоді будемо повними грудьми підносити оклики „слава“, коли утвердимо нашу владу, коли спокій запанує на нашій землі. Всі — як один муж, рамя при рамени, станьте в обороні рідного краю перед нашими ворогами. Як отаман нового українського війська кажу вам, що з усіх боків ми окружені ворогами. Не слів, але діл жде від вас Україна, наша Народня Республика. Дайте докази своєї чесної праці, своєї любови до неї, дайте докази, що ви гідні нинішнього свята. Я сам разом з вами буду підносити оклики „слава“, коли ані одного ворога не буде на нашій території. Перед вами перейшло українське республиканське військо, яке не щадить свого життя в боротьбі з ворогами. Допоможіть йому одягом і поживою, піттримайте республику, якій кричите „слава“, не словом але ділом“.

Знову розлягаються оклики „слава“, „слава Директорії“, „слава Республиці“. Захоплені юрби народу ступнево починають розходитися.

Д-р Я. Олесницький.

Більшовизм і міжнародня ситуація.

Оцінка секретаря КП(б)У. Кагановича.

По скінченню 14. партійного зїзду в Москві здавав звіт з його перебігу секретар КП(б)У Каганович перед Харківським окружним партійним комітетом. У тому звіті незвичайно цікава оцінка міжнародніх відносин і самого більшовизму. Тому й позволимо собі навести деякі місця з виголошеного реферату.

Три моменти.

„Сучасне положення — каже Каганович — характеризується трьома моментами. Перше — часткова стабілізація капіталізму і затримка світової революції; друге — нарівні зі зростом соціялістичних елементів — зріст капіталістичних елементів господарства. Ми живемо у подвійному оточенні; одне оточення — 22 міліони селянських господарств, оточення Неп-и у нашій країні, і друге оточення — світового капіталізму, що частково стабілізується. Наше становище характеризується загостренням суперечностей, їхнім наростанням на найблищий час. Загальний зріст нашого господарства й одночасний зріст приватного господарства загострюють ці суперечности і збільшують їх. І нарешті, третє: — ми закінчуємо відбудовчий період нашого господарства, нашого промислу. Ми повинні вже свої господарські проблеми будувати не на основі тої спадщини, яку дістали, але намагатися перейти через довоєнний рівень та стануги на вищу технічну базу. Відбудовчий період закінчується і ми переходимо до нового господарського будівництва, а тому зрозуміло, що це може викликати в нас розходження в основних питаннях революції: питаннях про соціялістичне будівництво, про характер нашого промислу, про те, чи будуємо соціялізм взагалі, чи можемо ми його будувати“.

Далі стверджує Каганович, що в многих партійців є замасковані побоювання щодо „Неп-и“. Багато партійців твердить, що „Неп“ веде до капіталізму. Каганович доказує противне. Навязуючи до московського зїзду, він каже: „У своїй оцінці господарського положення зїзд виходить зі становища, що новою економічною політикою (Неп) ми хотіли не тільки підвищити господарство країни, а поставили завдання, на основі загального господарського піднесення країни, будувати соціялізм. Саме для цього ми заводили „Неп“. За весь минулий період ми можемо встановити без похвал, що ствердили факти будівництва за останні роки, що нова економічна політика оправдана не тільки як чинник зміцнення союзу робітників і селян, не тільки як чинник підвищення загального добробуту країни, але й як чинник соціялістичного будівництва в нашій країні“.

Політична активність.

Відповідаючи на закиди опозиції в справі селянської та непманської активности, яку спричинила теперішня політика Центрального комітету, Каганович заявив: „Ми маємо нині загальний зріст політичної активности не тільки в шарах робітництва і селянства, але в усіх шарах. Цей зріст політичної активности є і в непманів і в глитаїв. Звичайно, глитай свою клясову боротьбу з пролетаріятом вестиме не зі зброєю в руках. Глитай не такий дурний. В даний момент він не піде отверто проти нас, він боротиметься з нами, використовуючи перевибори до рад, при чому можливо навіть, що він сам не піде до рад, а пішле до них своїх людей і завоювавши раду, буде душити бідноту та підривати основи радянської влади. Це є клясова боротьба. І той, хто не розуміє, що в тій боротьбі ми мусимо організувати бідноту, що мусимо до неї притягати середняка, зєднавши його наперед на свою сторону, протиставивши організовану силу бідноти силі глитая, той нічого не розуміє в революції. Ось чому партія поставила у звязку з тим проблему оживлення діяльности рад, поліпшення роботи профсоюзів для того, щоби пролетаріят як кляса, зумів керувати всею тією політичною активністю мас, що її ми маємо нині, для того він мусить бути міцно зорганізованим, свідомим і внутрішно зєднаним.

Державний капіталізм чи соціялізм.

Опозиція твердить, що в СРСР. є державний капіталізм. Каганович збиває те твердження при допомозі Леніна ось як: „Під державним капіталізмом Ленін розуміє ті підприємства, ті складові частини господарства, що перебувають не в державних руках, але які допускає пролетарська держава на певних умовах. Сюди належать у першу чергу концесії для закордонних капіталів. Державний промисл Ленін підводить під рубрику послідовно-соціялістичного типу. Отже або ми будемо розглядати наш промисл, як промисл послідовно-соціялістичного типу за Леніном і значить усі наші розрахунки на будівництво соціялізму, на притягнення селянства до соціялістичного будівництва мають під собою грунт, абож ми заперечуємо, що наш промисл послідовно-соціялістичного типу. Звідси й недовіря до соціялістич. будівництва, звідси і паніка перед глитайською небезпекою, звідси і паніка перед елементами капіталізму, що зростають“. Як бачимо то полеміка не дуже ясна. В ній переважає „або-або“.

Чи можливий соціялізм у одній державі?

На ту тему Каганович відповідає опозиції так: „Наша країна має досить народніх багацтв для того, щоби ми могли навіть в рямцях тієї одної країни розвивати та розгортати господарство на соціялістичних засадах. Ми маємо загартований пролетаріят, ми маємо ентузіязм народніх мас, ми маємо владу у своїх руках. Розуміється, коли на нас наступатиме буржуазія, ми зустрінемо ще більші труднощі. І саме тому ми говоримо про оборону країни та її господарське унезалежнення від чужих держав. І коли нам ставлять питання чи можемо ми нині будувати соціялізм, чи зможемо нині збудувати соціялістичне господарство в одній країні протягом найблищих десятиліть, то ми стверджуємо, що можемо, бо маємо всі дані до того, а не тільки добре бажання. Той, хто в цьому сумнівається, той вселює неминуче недовіря до наших сил, той неминуче попадає на вудочку наших ворогів. Ось як стоїть справа з цим корінним питанням“.

Як можна було передбачити.

„Пояснення“ вілізливця.

Цей вілізливець після признання своєї агентської діяльности, спершу вдавав не аби якого „політика“ й **відповідального** „діяча“. В приватних листах на адресу ріжних людей заявляв, що капітуляційний лист до Грабського це його заслуга, якої він не сходрікається і за яку він несе повну **відповідальність**. Та — видно — рахунки Грабського не здійснилися в повному обемі. Він рахував на те, що українська суспільність не лише відсахнеться від Стоцького, але й від названих ним в листі учених, а тоді він матиме їх всіх у своїх „творчих руках“. Та українські чинники — за винятком горстки політичних сектантів і професійних демагогів — знали, про що йде Грабському і в час відбиваний вимірений проти кращих представників української культури удар. Генеральний наступ хитрої всепольської „дипльоматії“ не повівся. Одначе вона, як можна було передбачувати, не здається, бо сподівана гризня й колотнеча не наступила. А прецінь рибу можна ловити тільки в каламутній воді. Тому знов на світло денне виходить варшавський влізливець, тип, який зі сорому повинен був забитись в найдальший кут і роздумувати над своєю непочесною ролею.

„Тимчасом „дипльоматична“ ревність не покидає його. Він на всі боки вертиться і хотів би вже не „монополізувати“ відповідальность за свій лист, тільки **поділитися** нею з иншими. З тією метою він постійно непокоїть Українську Парляментарну Репрезентацію своїми листами, щоби „виправдатися“ та починає те „виправдання“ пускати зручно у вшехпольській пресі. Мабуть думав — тим способом, хитро-мудро, невеликим коштом вдасться здобути нові лаври... у Грабського і набито нехотячи, в „добрій вірі“ засипати українських учених та поставити їх на одну дошку поруч себе. А цього якраз бажають собі вшехполяки.

Вшехпольський „Курєр Варшавскі“ помістив недавно статтю „Rusini, a Uniwersytet ruski“, де звернув увагу на спростування проф. Студинського, в якому авторитетно стверджено, що лист д-ра Р. Стоцького є його виключною фактичною й моральною власністю. У відповідь на те варшавський вілізливець поміщує в тім же „Кур. Варш.“ листа, в якому між иншим містяться такі „дипльоматичні“ квітки:

„Що торкається моєї заяви, що професори стоять на становищі польської державности, то хибним є твердження „Курєра“, що письмо проф. Студинського має характер, осуджуючий (potępiający) проф. Стоцького. Мій лист є звітом з моєї понад рік тріваючої посередницької діяльности, якої переведення вимагав інтерес української науки і молоді, а тому що **моя місія була мені особисто повірена**, то ясно, що **за той звіт я особисто несу відповідальність**. **Обнята моїм листом декларація льояльности була передискутована в моїй праві на засіданні львівської комісії 5. грудня 1925, при чому всі присутні члени з проф. Студинським включно робили поправки й викреслення в редакції того уступу, що має політичне значіння. Отже обнята моїм листом декларація льояль**